

ŠIKANA

- jeden nebo více žáků ubližuje druhému nebo druhým
- jednání je úmyslné
- je cílené (jde o konkrétní vytipované oběti)
- je samoučelné – nechce ničeho docílit, chce jen ublížit, zesměšnit apod.
- probíhá obvykle opakovaně, dlouhodobě
- jedinec nebo skupina (agresori) z ní mají prospěch, nebo jim přináší uspokojení
- oběť se nemůže bránit, je zde nepoměr sil
- agresori dělají něco, co je nepříjemné, ponižující, bolestivé, týrá, ponižuje, omezuje, pomlouvá, navádí spolužáky, ignorují oběť apod.

Oběti šikany dříve nebo

- později začnou hledat vinu v sobě – záminka šikanování se najde kdykoli ale **je-li někdo šikanován, neznamená to, že je špatný nebo že by si to zasloužil!!!**
- **každý má právo nebýt šikanován, právo na bezpečí!**
- **nikdo nemá právo nikomu ubližovat!**

Co dělat?

- nikdy si to nenechávej pro sebe (ať jsi oběť nebo svědek) – nejde o „bonzování“ ani „udávání“
- sám se nesnaž se útočnickovi bránit, jediné pokud by vás byla většina
- často se stává, že většina třídy chování agresorů tiše toleruje nebo ignoruje, dělají, že se jich to netýká. Nebuďte lhostejní, i vás se to týká! Někdy by možná stačilo se dát dohromady a ozvat se...
- svěť se dospělému, kterému důvěřuješ (rodič, příbuzný, učitel, výchovný poradce, psycholog), případně volej na Linku důvěry

Jak se dá ve třídě předejít šikaně?

- netolerovat její projevy, čím více spolužáků se semkne proti žákům, kteří by chtěli šikanovat, tím lépe...
- prevencí je soudržnost ve skupině

Právní důsledky

- šikana je trestní čin – omezení os. svobody, krádež, ublížení na zdraví, poškození cizí věci, vydírání, loupeže, rasově motivované skutky, znásilnění, zneužití...

Škádlení vs. Šikana

- škádlení je legrace pro mě i pro druhého...u šikany se baví jen jeden
- u škádlení – pokud vidím, že druhý to jako škádlení nebere, omluvím se, nebo prostě přestanu...u šikany ne

Šikanou není

- jednorázová rvačka (jeden na jednoho) či spor, kde není nepoměr sil nebo není smyslem někomu jen tak ublížit, jde o spor „o něco“ apod.
- vyčleňování někoho z kolektivu, které nemá za cíl ublížit, pobavit se na účet druhého.

Příklady přímých znaků šikany:

- posměch, nevhodné poznámky na úkor druhého, hrubé vtipy, hanlivá přezdívka
- vyžadování věcných či peněžitých darů
- vystupování žáků v rolích (př. sluha, otrok, apod.)
- opakované rvačky, v nichž je patrný nepoměr sil
- časté pošťuchování, strkání, shazování věcí, schovávání věcí
- výhrůžky na internetu nebo po sms (kyberšikana)
- pokud je na žáka vyvinut nátlak k vykonání nemorálních a trestných činů

Příklady nepřímých znaků šikany:

- žák se o přestávce zdržuje stranou kolektivu
- vymýšlí si záminky, aby nemusel být o přestávku ve třídě, zdržuje se v blízkosti pedagogů či dospělých
- zhoršil se v prospěchu nebo se změnil v chování
- má často poškozené nebo „záhadně“ poztrácené věci
- při týmových aktivitách bývá vybírán jako poslední
- nerad mluví před třídou
- změnil se (působí najednou smutně, agresivně, stísněně, atd.)

Více informací pro žáky, učitele i rodiče na:

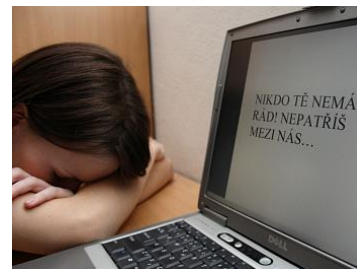
www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.org

Kyberšikana

- zneužití ICT (zejména mobilů a internetu) k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy

Její nejobvyklejší projevy představuje zasílání obtěžujících, urážejících či útočných mailů a SMS, vytváření stránek a blogů dehonestujících ostatní, popřípadě může kyberšikana sloužit k posilování klasických forem šikany, nejčastěji prostřednictvím nahrání scény na mobilní telefon a jejího následného rozeslání známým dotyčného, popřípadě vystavení na internetu.

1. Přímé útoky

- Posílání obtěžujících, výhrůžných nebo krutých zpráv formou SMS, po emailu nebo „kecálcích“ (icq apod.).
- Kradení hesel a následné zneužívání osvojeného účtu.
- Blogování - zveřejňování intimních informací nebo pomlouvání prostřednictvím blogu.
- Zveřejňování choulostivých nebo lživých informací a obrazových materiálů na webových stránkách nebo jejich šíření telefonem – zejména záznamy aktů klasické šikany, násilí páchaného na oběti nebo např. pornografické fotografie s tváří oběti.
- Posílání dehonestujících obrázků přes email nebo mobilní telefony – nejčastěji posílání obrázků, fotografií a video nahrávek spolužáků nebo učitelů – kde je oběť zesměšňována a karikována.
- Internetové hlasování *Kdo je super a kdo není? Kdo je největší kráva v šestý třídě?* Tyto typy otázek nekontrolovatelně běží v různých internetových hlasováních a všechny jsou vytvořeny někým z blízkého okolí.
- Interaktivní hraní – při hraní na herních zařízeních typu X-Box Live a Sony Play Station 2 Network jsou děti v živém spojení přes chat nebo telefonování prostřednictvím Internetu s kýmkoli, na koho v online hře narazí. Někdy ostatní slovně napadají, uzamykají před někým hrací místnost, vypouštějí do éteru nepravdivé zvěsti, nebo nabourávají cizí účty.
- Rozesílání zákeřných kódů (viry, spyware, hackování).
- Zasílání pornografických nebo jiných obtěžujících emailů a zpráv – útočníci své oběti zapisují do různých hromadných seznamů a jim pak chodí tisíce nevyžádaných zpráv (v případě pornografie je pak například mohou rodiče podezírat z navštěvování erotických stránek).
- Vydávání se za jiného člověka – svoji oběť.

2. Kyberšikana v zastoupení

O kyberšikane v zastoupení se jedná tehdy, najde-li si agresor pro špinavou práci někoho jiného. Ten je pak většinu času nevědomým komplicem, protože neví, že je využíván k obtěžování jiných lidí. Příkladem může být zneužívání možnosti upozornění na porušování pravidel, kterou nabízejí provozovatelé různých služeb. Kliknutím na ikonku s nápisem „Varování“ nebo „Upozornění“ je

poskytovatel upozorněn, že oběť se dopustila něčeho, co porušuje pravidla. Pokud účastník fóra, uživatel emailu apod. poruší opakovaně pravidla, může mu být zrušen účet.

Někdy jsou nevědomými spoluviníky i rodiče obětí. Pokud kyberagresor dokáže nastolit takovou situaci, že to na první pohled vypadá, že oběť dělá něco špatně a její rodiče jsou o tom informováni, často své dítě poté potrestají.

Kyberšikana v zastoupení často začíná tím, že se kyberagresor vydává za svoji oběť. Může se nabourat do jejího účtu nebo ukradnout heslo. Může si také založit nový účet, předstíraje, že jde o účet oběti. Poté se pod identitou své oběti chová takovým způsobem, aby jí způsobil problémy: například jejím jménem rozesílá nenávistné a sprosté zprávy. Příjemci, kteří na ně reagují, dovršují pachatelův záměr a stávají se jeho komplici. Agresori také mohou změnit heslo k účtu, takže se na něj majitel již nedostane.

Kybergrooming

Tímto termínem je označováno chování internetových uživatelů, které má v dítěti vyvolat falešnou důvěru a připravit je na schůzku v reálném světě, jejímž cílem je oběť pohlavně zneužít.

Groomer s obětí komunikuje přes Internet i několik měsíců. Pokud se jí nedaří ke schůzce přesvědčit, přichází na řadu různá forma nátlaku, například vyhrožování zveřejněním choulostivých fotografií, které se agresorovi předtím z oběti podařilo vylákat. A zde již se jedná o kyberšikanu.

DESÁTERO OBRANY KYBERGROOMINGU

- 1.** Důkladně přemýšlejte o „online přátelstvích“ a konkrétně o těch, která se zdají být až moc perfektní na to, aby byla opravdová.
- 2.** Vždy si ukládejte kopie vašich rozhovorů a znovu čtěte staré rozhovory, abyste mohli rozpoznat jakékoli nesrovnalosti v příběhu, který vám váš online přítel vyprávěl, např. změnu svého věku nebo dalších údajů.
- 3.** Zvažte, proč po vás může někdo chtít, abyste udrželi vztah v tajnosti, nebo proč klade důraz a ptá se vás na otázky mimořádně osobního charakteru.
- 4.** Držte se zpátky, když se v konverzaci vyskytnou otázky sexuální povahy, a nebojte se říct NE cyber sexu.
- 5.** Nenechte se oklamat sliby naplňujícího, milujícího vztahu, protože tito jedinci často lžou a slibují tytéž věci zároveň několika dalším mladým lidem.
- 6.** Pamatujte si, že je vždy lepší neposkytovat své osobní informace lidem, které jste zrovna potkali v online prostředí, na chatu, při užívání ICQ, Skype apod.

7. Online přátelství jsou nejlepší, když zůstanou online, a je naprosto v pořádku odmítnout osobní setkání tváří v tvář.
8. Dvakrát si promyslete slib úžasného vztahu a silného sexuálního opojení a zvažte, zda nehledáte lásku na špatném místě.
9. Sami si vytyčte své osobní hranice s ohledem na rozhovory o sexu a věřte svým rozhodnutím.
10. Online přátelé by měli zůstat online přáteli.

Obrana proti kyberšikaně obecně

- nekomunikujte s útočníkem (ani mu nevyhrožujte, nemstěte se,...nevysvětľujte...)...vaše mlčení ho odradí, je to projev vaší síly. Pokud mu odpovíte, může naopak dostat pocit kontroly nad vámi, může ho to provokovat...
- blokuje ho – zabraňte přístupu k účtu nebo telefonu, sami nebo přes poskytovatele služby...samozřejmě se k vám může dostat jinak, ale alespoň to nemá tak snadné
- zkuste se někomu svěřit, i když máte obavy z toho, jak okolí zareaguje, nebo se stydíte...najděte někoho, komu můžete věřit
- uchovejte důkazy – sms, historii zpráv, emaily...webovky, na základě nich ze pachatele i vyšetřovat
- sami nebo s pomocí odborníka nacvičujte asertivitu
- nebuďte nevšimaví – dejte najevo, co si o kyberšikaně myslíte
- podpořte oběti

Odkazy s užitečnými informacemi a radami ke zvýšení bezpečnosti na internetu a pomoci s kyberšikanou:

<http://www.bezpecnyinternet.cz/>

<http://www.internethotline.cz/>

<http://horka-linka.saferinternet.cz/>

<http://www.saferinternet.cz/>

<http://www.e-bezpeci.cz/>

<http://www.seznamsebezpecne.cz/>